

«بوستان بانوان»

در ایران ۴۰۰ ساله‌است!

یکی از ایرادهایی که معمولاً به متون تاریخی گرفته می‌شود، تمرکز آن‌ها بر فعالیت مردان است؛ در واقع طرفداران این نقد، تاریخ را بیش از حد مردانه می‌دانند و به واقع معتقدند که در متون تاریخی، نیمی از جمعیت تاریخ‌ساز، همیشه نادیده گرفته شده. این نقد، تا حدود زیادی بر متون تاریخی وارد است، اما معنای چنین وضعیتی، دسترسی نداشتن ما به سوابق بانوان در ادوار مختلف تاریخی نیست. شواهد متعددی در این زمینه وجود دارد. به عنوان نمونه، می‌توان به حضور زنان در متون و اسناد تاریخی دوره صفویه توجه کرد و وضعیت آن‌ها در آن عصر مهم تاریخی شناخت. از دوره صفویه، خودنگاری با همان خاطرهنویسی بانوان وجود ندارد یا بسیار محدود است. شاید تنها متن باقی‌مانده، «سفرنامه منظوم حج» باشد که بانویی از اهالی اوردوباد آن را به رشته تحریر درآورده است.

■ **نامه‌هایی که سند هستند**

در کنار این اسناد، می‌توان نامه‌های عموماً استنساخ‌شده از آن عصر را هم بررسی کرد. «سواد کتابت زن مولانا بختیاری»، یکی از این اسناد مشهور است که بانوی نویسنده آن، شوهرش را به دلیل بی‌وفایی سخت‌مورد نکوهش قرار داده‌و در متن‌نامه، از الفاظ رکیک، به‌فراوانی بهره برده‌است یا نامه «رضیه» یکی از زنان دربار شاه‌عباس یکم به «میرزا طاهر وزیر» دربار آزادی و بازگرداندن یکی از وابستگانش به اصفهان. این نامه‌ها نشان می‌دهد که بانوان ایرانی در عصر صفوی، بهره بسیار خوبی از سواد و ادبیات داشته‌اند؛ هرچند که این بهره عمومیت نداشت و بیشتر زنان طبقه اشراف و درباریان از آن برخوردار بودند. از سوی دیگر، با وجود محدودیت‌های رایج آن دوره، در عرصه فعالیت‌های اجتماعی، بانوان این قدرت را داشتند که فضاهای اختصاصی خود را در جامعه ایجاد کنند؛ مثلاً شاه‌عباس یکم دستور داده بود چهار باغ اصفهان را در روزهای خاصی از ماه، برای نسوان قرق کنند تا آن‌ها بتوانند بدون دغدغه خاطر، از فضای زیبای آن لذت ببرند؛ این اقدام احتمالاً باعث ایجاد نخستین «بوستان بانوان» در تاریخ ایران – حدود ۴۰۰ سال قبل – شده بود. اسناد معاملات و وقفنامه‌های موجود از دوره صفویه نشان می‌دهند که زنان ایرانی در این دوره، از استقلال مالی خوبی برخوردار بودند. برخی از بانوان در این دوره تاریخی، این فرصت را پیدا می‌کردند تا در علم طب، به مدارج بالا برسند و افزون بر شغل مامایی که در انحصار بانوان بود، در امر طبابت و حتی جراحی نیز، ورود می‌کردند. نمونه چنین امتیازی برای بانوان را می‌توان در وقفنامه میرزافضل...ا شهرستانی مشاهده کرد. در این وقفنامه که برای بیمارستانی در اصفهان تنظیم شده‌است، میرزافضل...ا مقرر می‌کند که دو خانم پرستار و یک بانوی جراح، باید به صورت دائم در شفاخانه حضور داشته باشند. دلیل این الزام، به احتمال زیاد، مربوط به مراجعه بانوان به بیمارستان و ضرورت نگه‌داشتن حذم‌مروم تا محرم در جامعه بوده‌است.

صفحه آرایی

واحد صفحه‌آرایی روزنامه خراسان سفارش می‌پذیرد

روزنامه	مجله	ویژه نامه	کتاب
			
اینفوگرافیک	گريد	لوگو	
			

۰۵۱۳۷۰۰۳۹۰

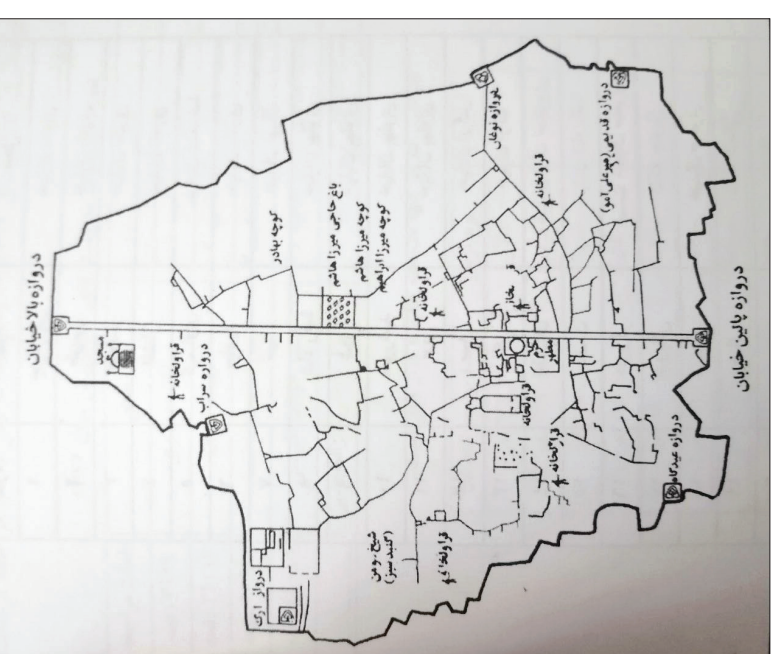
layout@khorasannews.com

معمای تاریخی توسعه‌شهر مشهد به‌سوی غرب

دست‌کم طی ۴۰۰ سال اخیر، توسعه جغرافیایی مشهد همواره در جانب غربی شهر تحقق یافته‌است و مردم، اراضی این منطقه را بیش از مناطق شرقی مرغوب دانسته‌اند؛ رویکردی که امروزه نیز، در عرصه توسعه جغرافیایی این شهر هزار و ۲۰۰ ساله به چشم می‌آید. این مسئله، دارای ریشه‌هایی تاریخی است که در نوشتار پیش‌رو، به بررسی و تحلیل آن‌ها پرداخته‌ایم

نقشه مشهد در دهه ۱۳۱۰ ش – آثار آغاز توسعه شهری بیرون از باروی شهر در این نقشه قابل مشاهده است

نقشه مشهد در دوره ناصرالدین شاه (نقشه مک گرگر) – توسعه مشهد در سمت غرب مشهود است

زیادی با باروی مشهد داشتند، در برگرفت؛ روستاهایی مانند «نکاه» (نکاح)، «آبکوه»، «میل‌کاریز» و ... طی چند دهه اخیر نیز، این توسعه که پشتوانه محیطی و تاریخی خودش را دارد، باعث شده‌است که محدوده شهری مشهد به سوی غرب توسعه بیشتری پیدا کند؛ توسعه‌ای که ظاهراً همچنان ادامه دارد و به نظر می‌رسد برای حفظ ساختار سنتی شهر و احیای مرکزیت جغرافیایی حرم مطهر رضوی در مشهد، باید فکری در باره آن کرد.

خراسان را هدف حملات گسترده و غارت‌های بنیان‌کن خدوشان قرار می‌دادند. در مشهد قدیم، چنین حملاتی به‌شهر معمولاً ازسوی شرق انجام می‌شد و مهاجمان از مسیر مرو و سرخس، به سوی مشهد می‌تاختند. این مسئله آن قدر دزدان مردم‌مشهدوحشت‌ایجاد کرد بود که در باره یک دروازه قدیمی در محدوده شرقی شهر، دست به افسانه‌پردازی زده بودند؛ این دروازه، موسوم به دروازه «میرعلی‌آمو» یا «میرعلیمون»، در شمال شرقی شهر و محدوده امروزی بولوار وحدت – بولواریکه از چهارامقدم تاپنجراه‌پایین خیابان کشیده شده‌است – واقع بود و مکان حدودی آن را، امروزه با ایجاد بوستانی کوچک به نام «میر» مشخص کرده‌اند. این دروازه که به روی بخش شرقی محله نوغان بازمی‌شد، در تمام طول سال بسته بود و آن را باز نمی‌کردند؛ مردم مشهد معتقد بودند که به محض باز شدن دروازه «میرعلی‌آمو»، بلایی خانمانسوز شهر مشهد افر خواهد گرفت. به نظر می‌رسد با توجه به حملات پیاپی از یکان از این بخش، تصویر «بلای خانمانسوز»، قابل تطبیق با ناامنی حاصل از هجوم زبکان باشد. بنابراین، در تحلیل گسترش مشهد به سمت غرب و وزن مهر مرغوبیت بر اراضی این منطقه، نباید از امنیت و مسائل مربوط به آن نیز، چشم‌پوشی کرد.

■ **تلاش‌های بی‌سرانجام**

تلاش‌ها برای تغییر محدوده شهری مشهد، از دهه ۱۳۰۰ ش آغاز شد، زمانی که طرح ایجاد فلکه بزرگ حضرتی را برای اتصال بالاخیابان و پایین خیابان اجرایی کردند و در میانه دو مسیر، خیابان‌های «تهران» (امام رضا علیه السلام فعلی) و «طبرسی» ایجاد و بخش مهمی از منازل و مغازه‌های این محدوده، به دلیل قرار گرفتن در طرح، ویران شد. این تغییرات، توسعه محدوده شهری را اجتناب‌ناپذیر می‌کرد. مسئولان وقت، ظاهراً در ابتدا تصمیم گرفتند که این توسعه، توسعه‌ای متوازن باشد و شهر را در تمام جهات گسترش دهد. به همین دلیل، منطقه شمال مشهد هم، در گام نخست، مشمول توسعه محدوده شهری شد. تأسیس نخستین سیلوی گندم شهر، در حدود سال ۱۳۱۷ ش و امتدادیافتن خیابان طبرسی به آن سو که در نقشه‌های دهه ۱۳۱۰ ش قابل توجه است، خبر از آغاز تلاش‌ها برای توسعه شهر به سمت شمال می‌دهد. البته در همان زمان، نگاه به غرب نیز، با واگذاری اراضی منطقه احمدآباد – عموماً اراضی متعلق به آستان‌قدس رضوی که به صورت اجاره طولانی مدت و برای ساخت خانه در اختیار متقاضیان قرار گرفت

اعتنا به توسعه شرقی شهر، چندان قوی نیست؛ به این معنا که از نظر محدوده جغرافیایی، بخش عمده فضای شهری قرار گرفته در داخل باروی مشهد، در ناحیه غربی آن و در محلات بالاخیابان، سراب و بخش‌هایی از سرشور و نوغان (در محدوده تهپل محله) واقع شده‌است. البته این گستره محدود، به معنای تمرکز جمعیت در آن نیست و اتفاقاً، اسناد موجود – مانند گزارش مشهور «نفوس ارض اقدس»، نخستین سرشماری تاریخ شهر مشهد که در سال ۱۲۵۷ ش، به دستور ناصرالدین‌شاه با عاملیت زین‌العابدین میرزای قاجار انجام شد – خبر از تمرکز بیشتر جمعیت در نیمه شرقی مشهد می‌دهد که نوعاً، باعث می‌شود به این نتیجه برسیم که افراد فقیر، در نواحی شرقی مشهد و در فضاهای پرتراکم جمعیتی زندگی می‌کردند؛ آن‌هم در خانه‌هایی با ابعاد کوچک تر نسبت به منازل بخش غربی مشهد. علاوه بر این‌ها، فضای غربی مشهد، عموماً محل زندگی امرآور و ثروتمندان بود و حتی از دوره افشاریه بعد، ارگ حکومتی نیز، در همین ناحیه بنا شد.

■ **راز مرغوبیت**

بر اساس آنچه که به عرض رسید، می‌توان گفت که از منظر تاریخی، اراضی غرب مشهد همیشه از مرغوبیت بالاتری برخوردار بوده؛ نگاهی که تا به امروز ادامه یافته و باعث توسعه شهری مشهد به سوی غرب شده‌است. دلیل این مرغوبیت و اعتنای بیشتر ارامی‌توان در بررسی‌های تاریخی به خوبی ملاحظه کرد. واقعیت آن است که از ارتفاع شهر مشهد از سمت شرق به غرب، افزایش می‌یابد؛ معنای این وضعیت جغرافیایی، اولاً افزایش کیفیت هوا در منطقه غربی، ثانیاً قرار داشتن مظاهر قنات و ورودی آب‌های روان در این بخش و ثالثاً، ایمنی بیشتر آن در برابر حوادث طبیعی، به‌ویژه سیل است. نمونه‌هایی قابل‌ارائه در این باره وجود دارد، از جمله واقعه سیل خرداد سال ۱۳۲۹ که گزارش‌های روزنامه خراسان در باره آن، طی مقاله مفصلی منتشر کرد؛ گزارش‌هایی که نشان می‌داد بیشترین تمرکز ویرانی ناشی از آن سیل، در منطقه شرقی و در محلاتی مانند پایین خیابان و عیدگاه بوده‌است. درواقع کسانی که در منطقه غربی مشهد سکونت داشتند، به طور طبیعی از آب و هوای سالم‌تر برخوردار می‌شدند و کمتر در معرض آسیب‌های ناشی از حوادث طبیعی قرار می‌گرفتند. ازسوی دیگر، منطقه غرب مشهد، رو به سوی داخل ایران داشت و به همین دلیل، کمتر در مسیر تهاجم اقوام آسیایی مرکز، مانند ترکمنان و ازبکان قرار می‌گرفت که دایم مناطق شمالی و مرکزی

■ **زمین در غرب، جمعیت در شرق**

با ارزیابی محدوده شهری مشهد که از طریق مطالعه نقشه این شهر در دوره قاجار و در نظر گرفتن خط باروی آن قابل بررسی است، می‌توان دریافت که دست‌کم از دوره صفویه به این سو، مشهد گسترش به سوی غرب را تجربه می‌کند و

آگهی تغییرات شرکت سهامی عام مجتمع های توریستی و رفاهی آبادگران ایران به شناسه ملی ۱۰۲۸۰۲۴۴۰۷۲ و به شماره ثبت ۸۶۶۶ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی عادی سالیانه مورخ ۱۳۰۲/۰۳/۲۸ و نامه شماره ۴۰۲۲/۱۲۸/۲۷۹۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۱ اداره کل میراث فرهنگی،گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی تصمیمات ذیل اتخاذ شد شرکت سرمایه گذاری سیمان تامین (سهامی عام) با شناسه ملی ۱۰۱۹۴۲۰۶۶ و شرکت سرمایه گذاری صبا تامین (سهامی عام) با شناسه ملی ۱۰۱۱۹۰۸۳۷ و شرکت سیمان شاهرود (سهامی عام) با شناسه ملی ۱۰۵۸۲۰۱۵۶۲ و شرکت ایران سازه (سهامی خاص) با شناسه ملی ۱۰۱۱۲۳۲۹۶۳ و آقای محمود محمودی با شماره ملی ۱۰۸۲۱۶۱۳۲ به سمت اعضای اصلی هیات مدیره و آقای مجید اسکندری تانی با شماره ملی ۹۰۳۲۵۲۰۸ به سمت عضو علی البدل هیات مدیره برای مدت دو سال انتخاب گردیدند. موسسه حسابرسی وانیانیک تدبیر به شناسه ملی ۱۰۳۳۰۷۲۱۸۶۲ به سمت بازرس اصلی و موسسه حسابرسی بهراد مشار به شناسه ملی ۱۰۸۴۰۱۷۹۹۹ به سمت بازرس علی البدل برای مدت یک سال مالی انتخاب گردیدند. صورت‌های مالی شرکت برای سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ مورد تصویب قرار گرفت. روزنامه کثیرالانتشار خراسان جهت نشر آگهی‌های شرکت تعیین گردید.

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان خراسان رضوی

اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیر تجاری مشهد (۱۵۴۰۴۰۱)

آگهی ثبت نام کاندیداهای انتخابات ششمین دوره هیئت مدیره های سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران

بدین وسیله به اطلاع کلیه کادر پرستاری مشمول ماده ۱۶ قانون سازمان نظام پرستاری (کلیه اتباع ایرانی پرستار، بهیار، اتاق عمل ، هوشبری و رده های وابسته پرستاری) میرساند ششمین دوره انتخابات هیئت مدیره های سازمان نظام پرستاری در تاریخ **۱۳۰۷/۰۷/۲۰** به طور هم زمان در سراسر کشور برگزار خواهد شد. لذا متقاضیان ثبت نام در هیئت مدیره مشهد و شهرستانهای تابعه (چچران –فریمان – کلات –سرخس – طرقربه و شاندیز –گلپهزار) میتوانند از تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۹ لغایت ۱۴۰۲/۰۵/۱۹ با توجه به شرایط ذیل و در دست داشتن مدارک لازم در ساعت اداری به ستاد اجرایی انتخابات مستقر در بلوار شهید فکوری-روبه روی فکوری ۹۴ شهر ک داش و سلامت – سالن شماره ۲ معاونت درمان – اتاق پرستاری ۲ – مراجعه و شخصاً تحویل و رسید دریافت نمایند. به مدارکی که بعد از تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۹ تحویل شود ترتیب اثر داده نخواهد شد.

شرایط انتخاب شوندگان هیئت مدیره سازمان نظام پرستاری شهرستانها به شرح ذیل میباشد:

- التزام عملی به اسلام و پایبندی به قانون جمهوری اسلامی ایران
- عضویت در سازمان نظام پرستاری به صورت معتبر و به تاریخ روز و با ارائه کارت عضویت در سازمان که در کل کشور یکنواخت و دارای شماره نظام پرستاری و صادره از سازمان نظام پرستاری میباشد.
- عدم سابقه محکومیت در دستگاه قضایی که منجر به محرومیت از حقوق اجتماعی باشد.
- عدم سابقه محکومیت از هیاتهای رسیدگی به تخلفات سازمان نظام پرستاری که منجر به محرومیت از عضویت در سازمان نظام پرستاری باشد.
- داشتن حداقل سه سال سابقه سکونت یا اشتغال در حوزه انتخابیه در طول دوره خدمت یا زندگی در حوزه مربوطه.
- عدم تجاهر به فسق و نداشتن فساد اخلاقی و مالی.
- اقایلتیهای دینی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که تابع احکام دین اعتقادی خود میباشند.مشروط به اینکه تجاهر به نقض احکام اسلامی رانداشته باشند
- عدم عضویت در هیئتهای نظارت و اجرایی.

مدارک لازم جهت ثبت نام داوطلبین در هیئت مدیره ها

- ۱- فتوکپی شناسنامه(تمام صفحات دو نسخه)و کارت ملی (پشت و رو)
- ۲- ۶- قطعه عکس ۳×۴
- ۴- گواهی مبنی بر سه سال سابقه سکونت یا اشتغال در حوزه انتخابیه به تأیید سازمان نظام پرستاری شهرستان مربوطه (در شهرستانهایی که تاکنون نظام پرستاری نداشته اند به تأیید شبکه بهداشت و درمان شهرستان مربوطه)
- ۵- تکمیل فرم ثبت نام داوطلبین
- ضمناً انتخابات نظام پرستاری در شهرستانهای **تایباد** (باخرز) ، **خواف** (رشتخوار)، **کاشمر** (کوهسرخ بردسپن و خلیل آباد) **قوچان** و درگز به صورت مستقل برگزار میگردد و لازم است نامزدهای محترم هیئت مدیره در شهرستانهای یاد شده مدارک خود را شخصا و مستقیما به هیئت اجرایی انتخابات سازمان نظام پرستاری مستقر در شبکه بهداشت و درمان همان شهرستان تحویل نمایند
- هیئت اجرایی ششمین دوره انتخابات سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران در دانشگاه علوم پزشکی مشهد

روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی مشهد